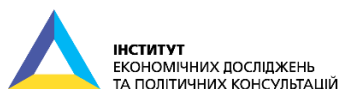

Нове щомісячне опитування підприємств

Бізнес під час війни: Київська область

Червень 2023

Виконавець проєкту:

Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Партнер дослідження:

Київська обласна державна адміністрація

Фінансова підтримка:

Проект реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу

Міжнародний фонд «Відродження»

Atlas Network

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проєкту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Ірина Федець, старша наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Публікацію підготовлено в рамках проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Її зміст є виключно відповідальністю ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу, МФ «Відродження» чи ATLAS Network.

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.uawww.ier.com.ua[Facebook ІЕД](#)[Facebook За чесну та прозору митницю](#)[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО ОПИТУВАННЯ

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі спеціальний звіт «Бізнес під час війни: Київська область», за результатами Нового щомісячного опитування підприємств.

Звіт підготовлено спільно з Департаментом економіки Київської обласної державної адміністрації.

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводитиме щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів — підприємців та керівників підприємств.

Щомісячне опитування керівників підприємств відбувається в рамках зміни дії проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Щомісячні тенденції буде презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

При формуванні панельної вибірки використано аналітичну систему YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>).

Зміст

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	4
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ.....	5
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ.....	5
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	6
ВИРОБНИЦТВО.....	7
ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	7
ЗАБОРГОВАНOSTІ.....	8
ЗАЙНЯТІСТЬ.....	9
ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	11
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ.....	11
ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	11
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА.....	12
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	13
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА.....	13
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу.....	13
ВИБІРКА.....	15
Додаток 1. Результати опитування в цифрах.....	16

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Київської області під час війни

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

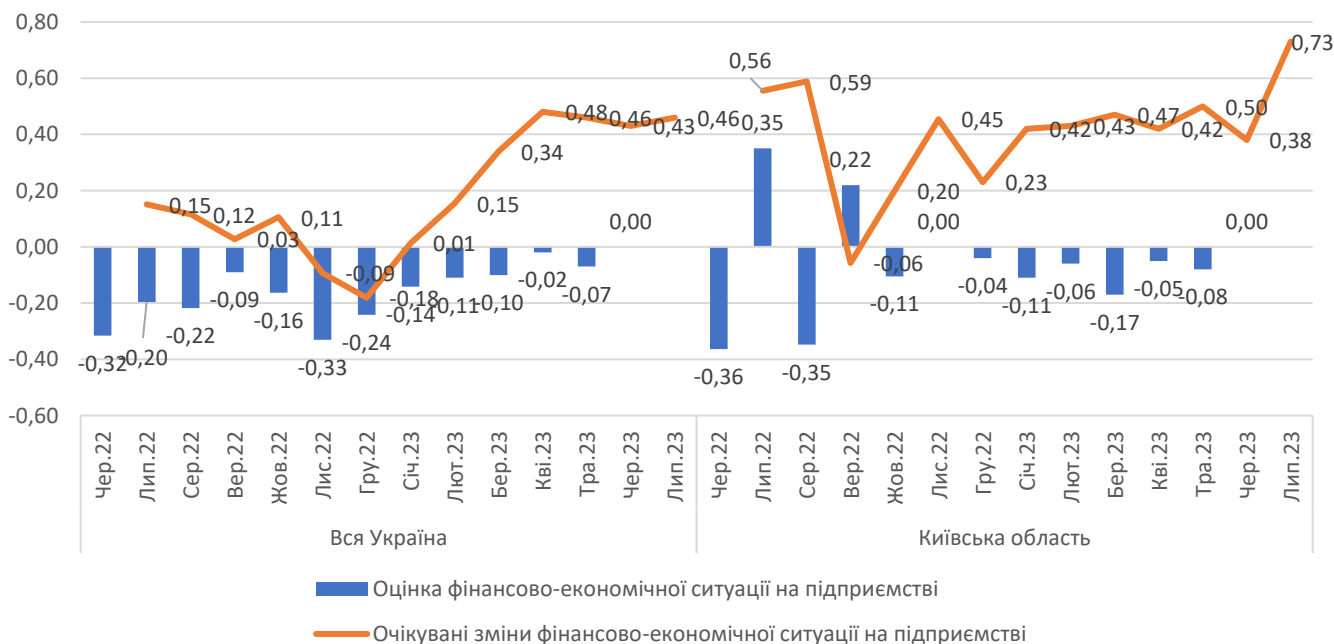
У червні підприємці Київщини покращили оцінки власної фінансово-економічної ситуації та загальноекономічного середовища. При цьому прогнози у піврічній перспективі у підприємців області є значно оптимістичнішими щодо фінансово-економічної ситуації, ніж загальноукраїнські показники. У піврічній перспективі зростає невизначеність бізнесу Київщини щодо власної фінансово-економічної ситуації, але зменшилася щодо ділового клімату. Також зростає невизначеність щодо планів бізнесу області на наступні два роки. У Київській області підприємці повідомляють про нарощування обсягів виробництва та продажів більш часто ніж в цілому по країні. Зокрема в регіоні вищий рівень завантаження виробничих потужностей ніж середній показник для України. При цьому в області спостерігається зростання труднощів у пошуку як кваліфікованих так і некваліфікованих працівників, що відповідає загальноукраїнській ситуації. Більшість експортерів Київщини мали експортні операції впродовж останніх 12 місяців.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- **Оцінки власної фінансово-економічної ситуації підприємцями Київщини покращились, як і загалом по Україні.** Індекс поточної фінансово-економічної ситуації, в травні збільшився із -0,08 до нуля, що дорівнює загальноукраїнському показнику (який збільшився із -0,07 до нуля). У червні серед підприємців Київської області позитивні та негативні оцінки поточної фінансово-економічної ситуації відсутні (3,8% та 11% відповідно у травні). Водночас, частка тих, хто дав задовільні оцінки збільшилась із 84,6% до 93,3%. Для порівняння, на рівні країни частка позитивних оцінок збільшилась із 7,8% до 11,5%, а частка негативних оцінок зменшилась із 16,3% до 14,2%.

Рис. 1. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві зараз і очікування на 6 місяців, індекси

- **Підприємці Київщини дають більш оптимістичні прогнози на майбутні пів року, на відміну від загальноукраїнських показників.** Значення індексу очікуваних змін фінансово-економічної ситуації на підприємстві для області істотно збільшилось, із 0,38 до 0,73. Відсоток песимістів по області

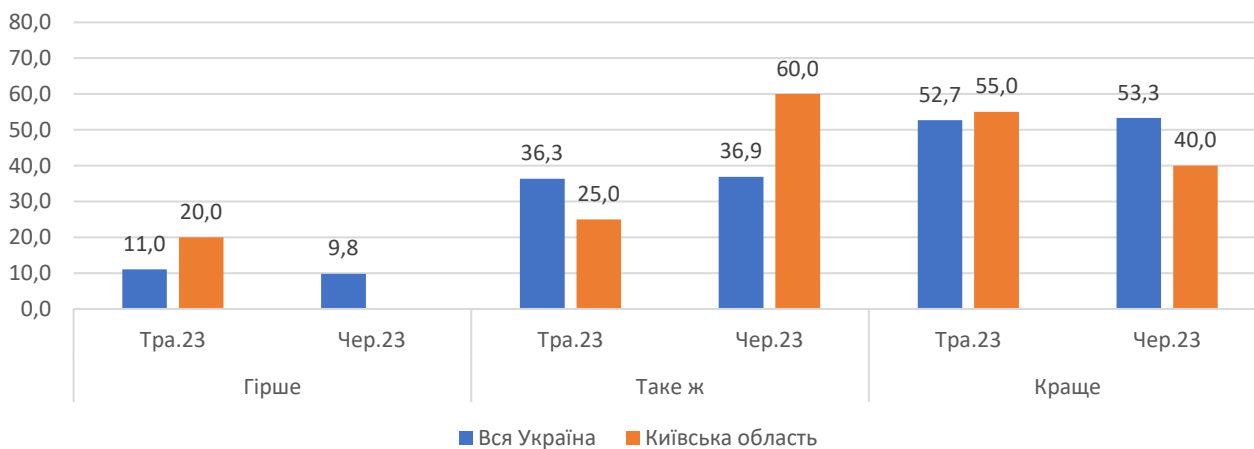
зменшився із 14,3% до нуля, водночас частка «оптимістів» при цьому збільшилась із 52,4% до 72,7%. Для порівняння, загальноукраїнський показник залишився без істотних змін, збільшившись із 0,43 до 0,46. На рівні країни відсоток тих, хто очікує погіршення незначним чином збільшився із 2,6% до 3,1%, а відсоток тих, хто очікує покращення, збільшився із 45,7% до 47,7%.

- **У Київській області рівень невизначеності в піврічній перспективі дещо збільшився, водночас рівень невизначеності по країні продовжує зменшуватись.** Частка тих, хто не зміг дати прогноз на наступні пів року, збільшилась із 22,2% до 26,7% у Київській області (по країні показник зменшився з 18,3% до 17,2%).

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ

- **При порівнянні фінансово-економічної ситуації з тим, що було рік тому ситуація стала кращою як для Київщини, так і загалом по Україні.** У відсотковому розподілі частка тих підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою зменшилась із 20,0% до нуля. Водночас зменшилась також і частка тих, для кого ситуація є кращою, ніж була рік тому із 55,0% до 40,0%. При цьому зафіксовано суттєве збільшення частки тих, хто вважає що ніяких змін не відбулося (із 25,0% до 60,0%). У загальноукраїнських показниках частка підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою зменшилась із 11,0% до 9,8%, тоді як частка тих, для кого все стало краще майже не змінилась та становить 53,3% (було 52,7%). Так само як майже не змінилась і частка тих, хто не відчув змін (36,3% у травні та 36,9% у червні).

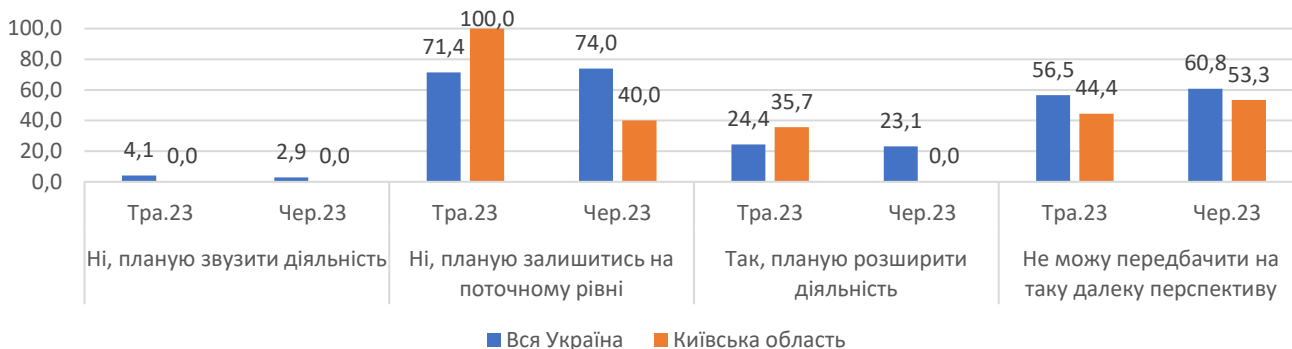
Рис. 2. Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?, % опитаних

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

- **У регіоні вже кілька місяців поспіль відсутня частка підприємців, які планують зменшувати обсяги виробництва, та водночас зменшилась і частка тих, хто не планує розширюватись у наступні два роки.** Частка «оптимістів», які планують розширювати діяльність, зменшилась із 35,7% до нуля. Водночас частка тих, хто планує звужувати діяльність, кілька місяців поспіль дорівнює нулю, а частка тих, хто не планує змін зменшилась із 100% до 40,0%. Для порівняння, на рівні країни не планують змін 74,0% (було 71,4% у травні) а планують розширити діяльність 23,1% (було 24,4%). Частка тих, хто планує звужувати діяльність, зменшилась із 4,1% до 2,9%. **Рівень невизначеності в довгостроковій перспективі збільшився як для області так і загалом по країні.** Показник невизначеності в Київській області збільшився із 44,4% до 53,%, а загальноукраїнський показник збільшився із 56,5% до 60,8%

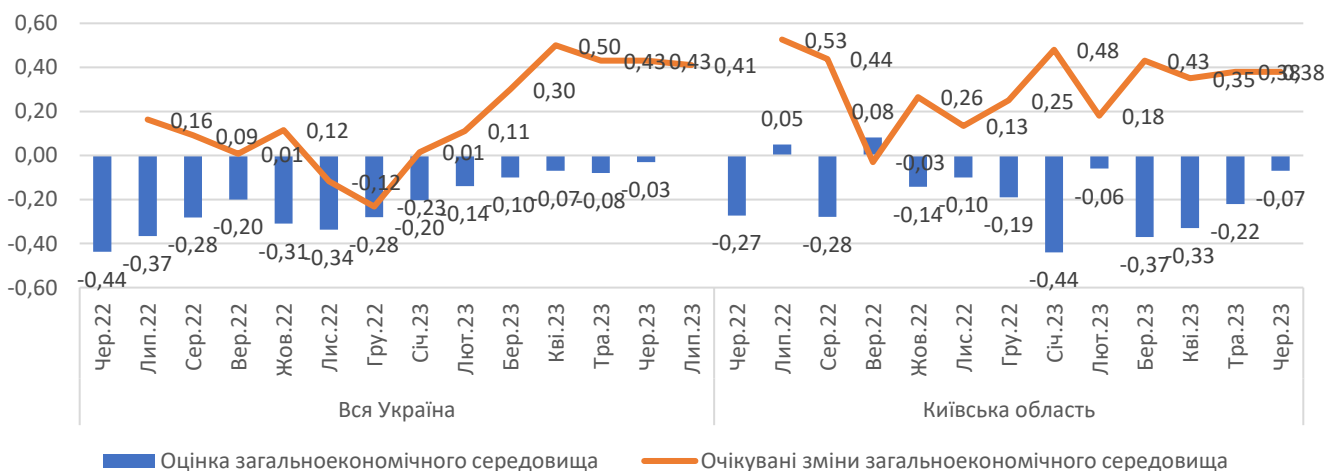
Рис. 3. Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?, % опитаних

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

- У Київській області поточні оцінки загальноекономічного середовища суттєво покращились, хоча і є дещо нижчими за загальноукраїнські показники, які також збільшилися.** Відповідний індекс для області збільшився із -0,22 до -0,07. Хоча частка оптимістів у Київській області вже третій місяць поспіль дорівнює нулю, водночас, із 21,7% до 6,7% зменшилась частка тих, хто негативно оцінює загальноекономічне середовище. Частка тих, хто дає задовільні оцінки, збільшилась із 78,3% до 93,3%. На рівні країни відсоток тих, хто дає негативні оцінки, майже не змінився (18,9% у травні та 18,8% у червні), тоді як відсоток тих, хто дає позитивні оцінки, збільшився із 7,5% до 10,8%. Загальноукраїнський індекс при цьому становить -0,03 (у травні було -0,03).
- Прогнози підприємців Київщини щодо піврічних перспектив суттєво не змінилися, хоча і дещо погіршилися, як і загальноукраїнські показники.** Індекс очікуваних змін загальноекономічного середовища становить 0,33 (два місяці поспіль було 0,38). На рівні країни показник зменшився із 0,43 до 0,41. Для Київської області зменшився і відсоток «оптимістів» (із 47,6% до 41,7%), так і відсоток «песимістів» (із 9,5% до 8,3%). На рівні країни збільшилась і частка песимістів (із 1,8% до 6,3%), і частка оптимістів (із 43,8% до 46,7%).
- У Київській області рівень невизначеності щодо загальноекономічного другий місяць поспіль дещо зменшився, а загальноукраїнський показник незначним чином збільшився вперше за кілька місяців.** Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на майбутні пів року, зменшився із 22,2% до 20,0% (у цілому по Україні показник збільшився із 19,7% до 21,2%).

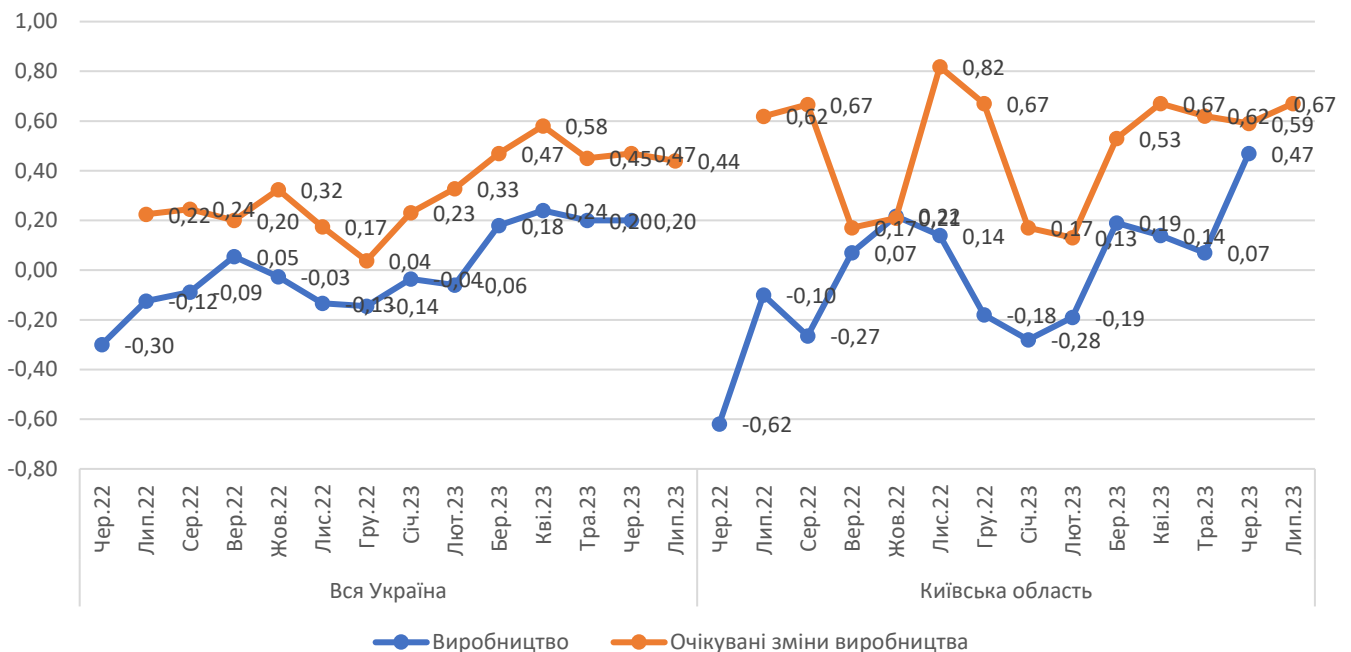
Рис. 4. Загальноекономічне середовище зараз та очікування на 6 місяців, індекси

ВИРОБНИЦТВО

- У червні поточні результати щодо виробництва в області суттєво покращились після незначного погіршення два місяці поспіль. Зокрема, *індекс змін виробництва* в червні для Київської області збільшився із 0,07 до 0,47. Частка підприємств, які нарощували обсяги виробництва, збільшилась із 14,8% до 46,7%. Для порівняння, на рівні країни відсоток підприємств, які збільшували обсяги виробництва майже не змінився та становить 30,7% (було 31,0%). Водночас, по області відсутня частка тих, хто скоротив обсяги виробництва (відсоток зменшився із 7,4% до нуля). По Україні цей відсоток істотно не змінився та становить 14,3% (було 13,4%). У результаті, *Індекс змін виробництва* загалом по Україні другий місяць поспіль становить 0,20.
- На наступні три місяці підприємці області очікують значного покращення, тоді як загалом по Україні істотних змін не планується. *Індекс очікуваних змін виробництва* для Київської області збільшився із 0,59 до 0,67, залишившись при цьому вищим за загальноукраїнський показник. По Україні показник незначним чином зменшився, із 0,47 до 0,44. При цьому, для області збільшилась частка оптимістів (із 63,0% до 66,7%, а частка тих, хто планує скорочувати обсяги виробництва зменшилась з 3,7% до нуля).

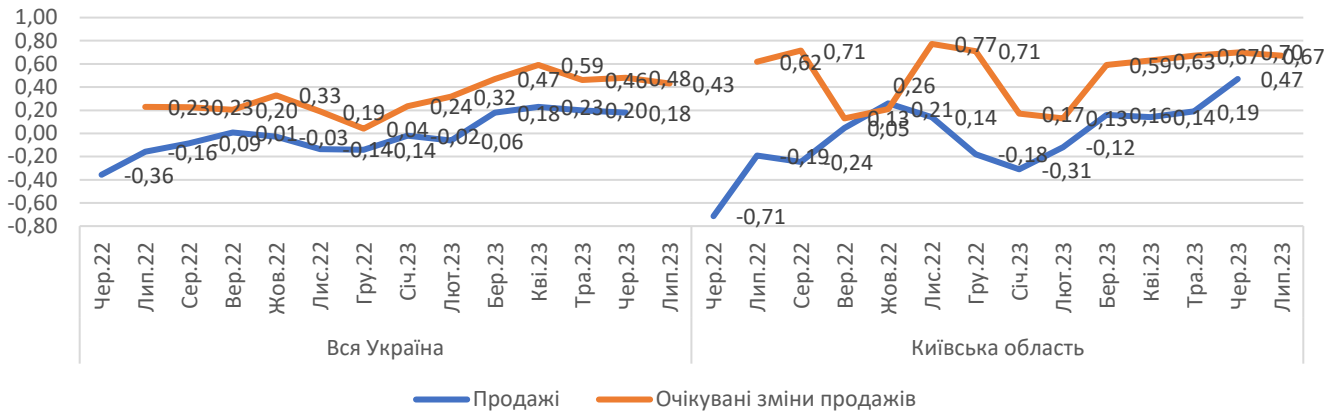
Рис. 5. Індекс змін виробництва

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- Оцінки попиту серед підприємств Київської області, суттєво покращились, на відміну від загальноукраїнських показників, де оцінки дещо погіршилися. Значення *індексу змін продажів* для Київської області збільшилось із 0,19 до 0,47. Для України показник дещо зменшився, із 0,20 до 0,20. При цьому збільшилась частка підприємств області, які нарощували продажі, – із 33,3% до 66,7%, а частка підприємств, які скорочували обсяги продажів, зменшилась із 14,8% до нуля.
- Прогнози підприємців області щодо зростання обсягів продажів залишаються вищими за загальноукраїнський показник хоча значення і незначним чином знизилось в обох випадках. *Індекс очікуваних змін обсягів продажів* для Київської області зменшився із 0,70 до 0,67, а загальноукраїнський показник зменшився із 0,48 до 0,43. Відсоток підприємств області, які очікують зростання обсягів продажів, зменшився із 70,4% до 66,7%. Водночас, частка тих, хто очікує на зменшення продажів, третій місяць поспіль дорівнює нулю.

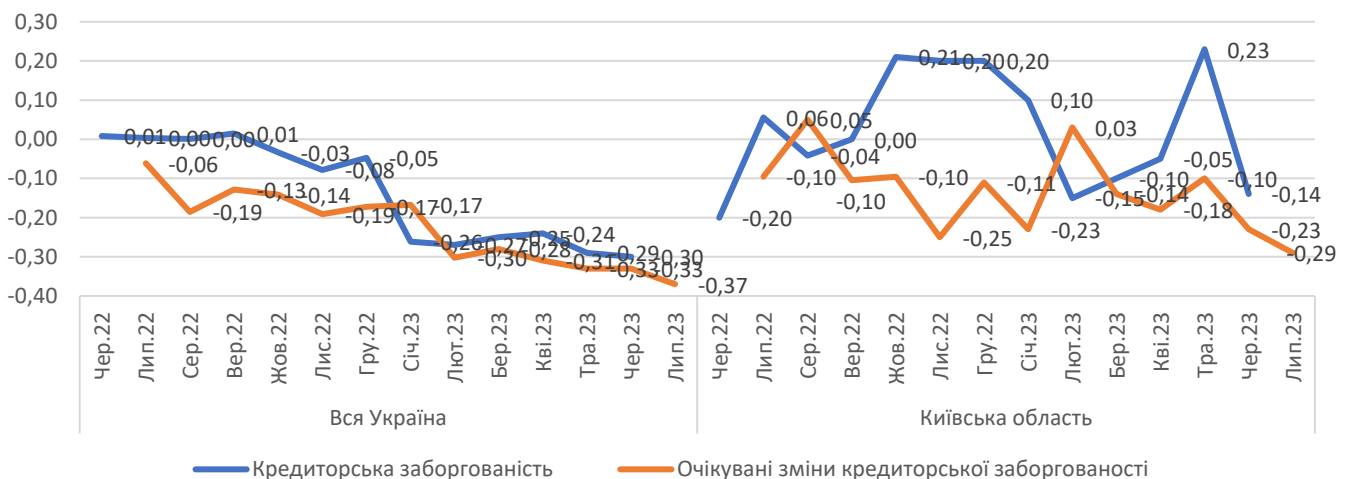
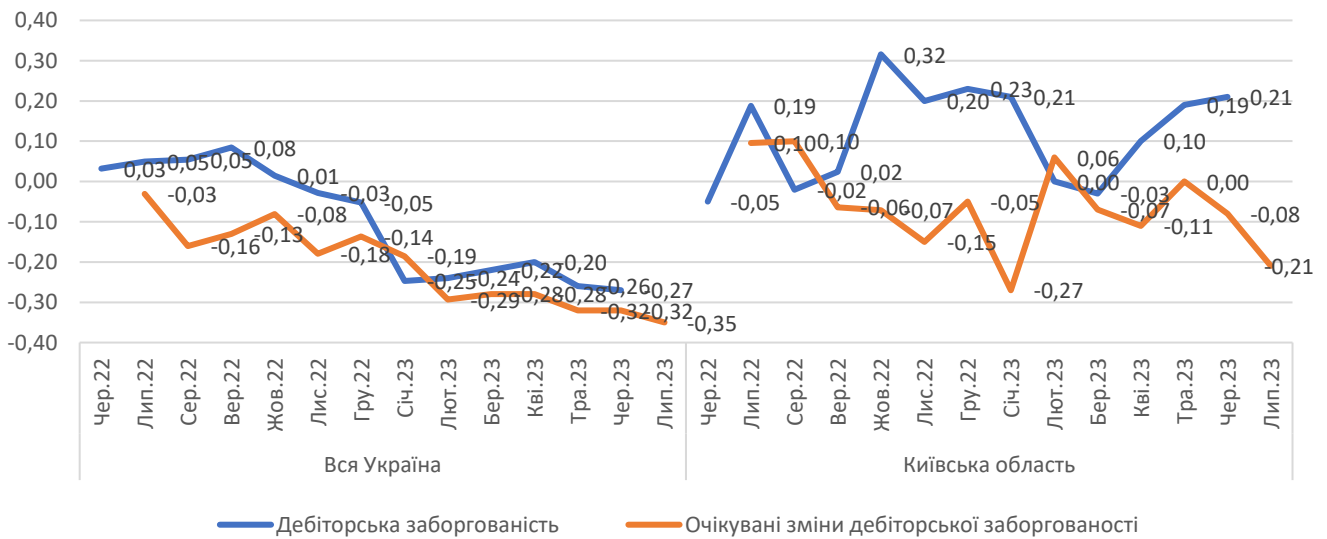
Рис. 6. Індекс змін продажів

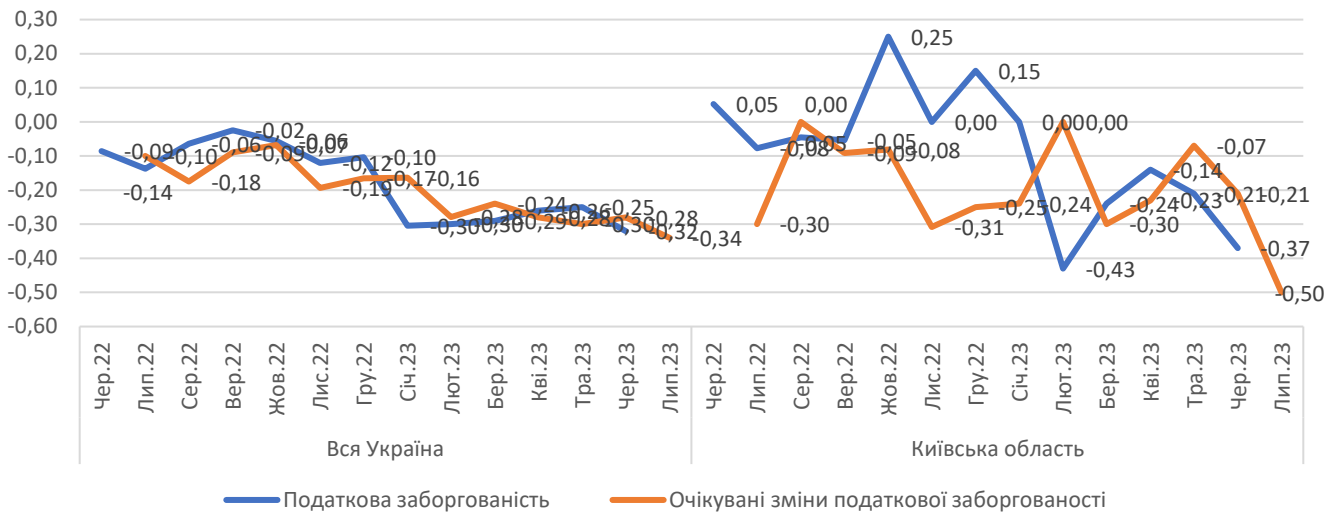

ЗАБОРГОВАНOSTI

- На відміну від загальноукраїнських значень, де показники дебіторської та кредиторської заборгованостей залишилися без істотних змін, а показник податкової заборгованості значно покращився, підприємці Київської області значно покращили ситуацію по всім заборгованостям. У тримісячній перспективі очікується покращення значень як для області так і загалом по Україні.

Рис. 7. Індеси змін заборгованостей

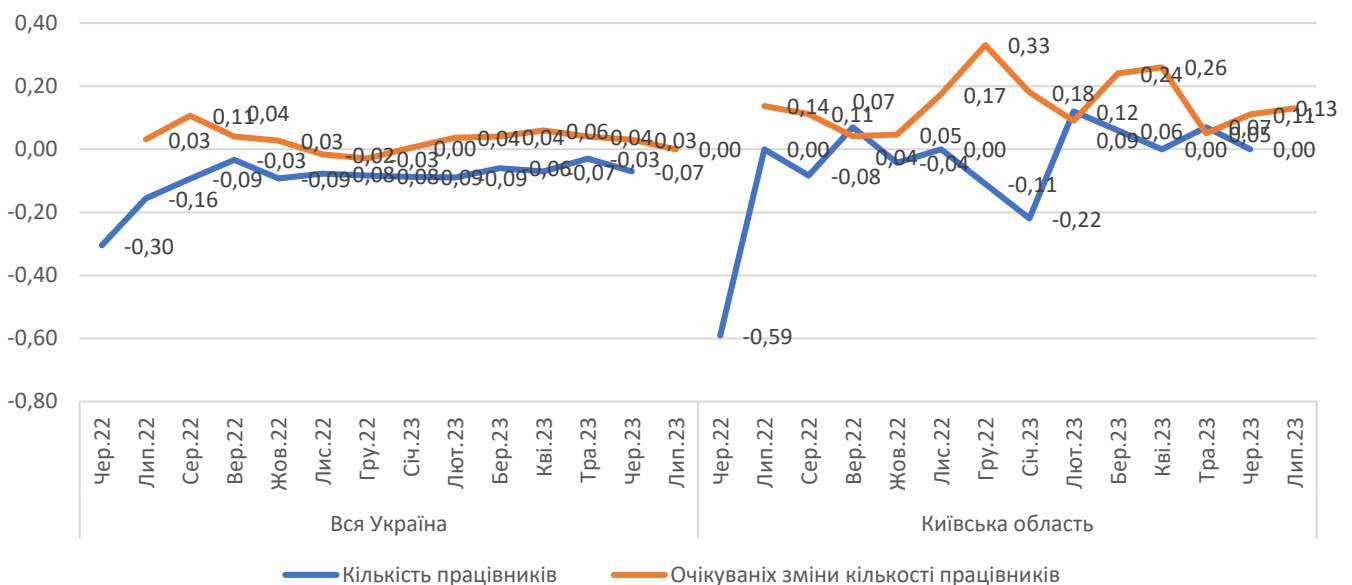

ЗАЙНЯТИСТЬ

- **У червні порівняно до травня показники скорочення зайнятості дещо прискорилися як для області, так і загалом по Україні.** У червні значення індексу зменшилось з 0,07 до нуля. Вдвічі зменшилась частка тих, хто збільшував кількість працівників (із 14,8% до 6,7%). Водночас, частка тих, хто їх зменшував істотно не змінилась та становить 6,7% (було 7,4%). У загальноукраїнському вимірі індекс також зменшився із -0,03 до -0,07.
- **У перспективі на три місяці у Київській області очікується збільшення показника, (тоді як загалом по Україні не очікується змін).** Індекс очікуваних змін кількості працівників для Київської області збільшився з 0,11 до 0,13. На рівні країни показник очікувань дорівнює нулю (було 0,03).

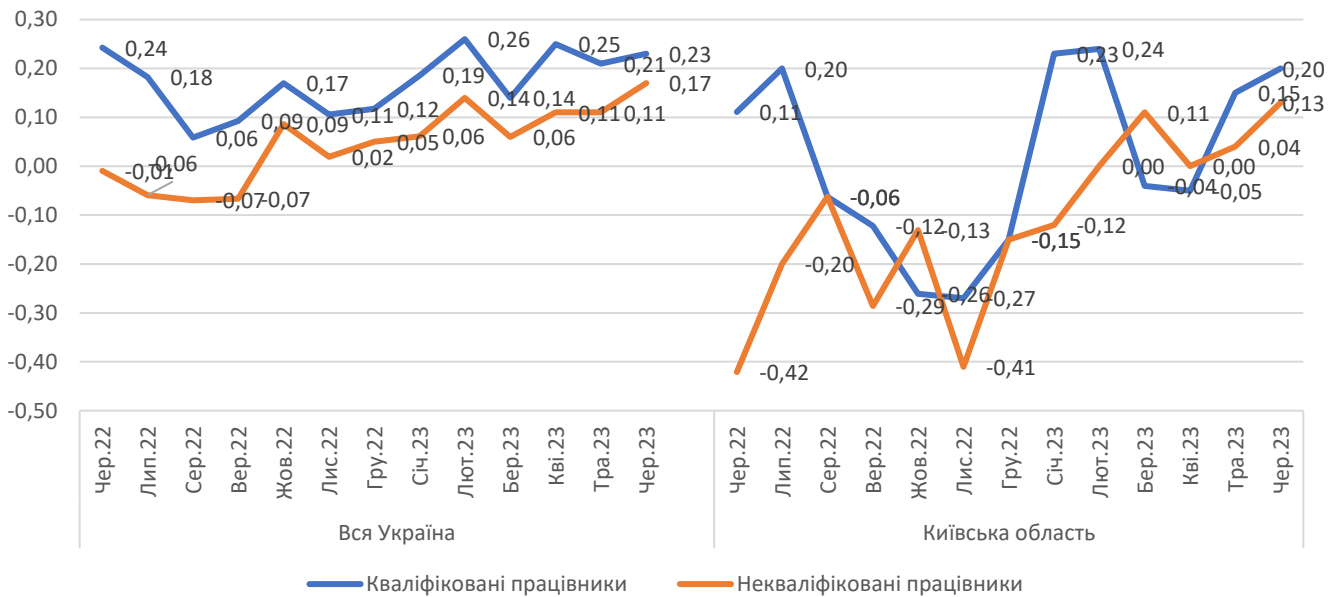
Рис. 8. Індекс змін кількості працівників

- **У Київській області і загалом по Україні збільшилися труднощі у пошуку як кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників.** Індекс пошуку кваліфікованих працівників для Київської області збільшився із 0,15 до 0,20. При цьому відсоток тих, кому важко шукати кваліфікованих працівників (26,7%), є значно вищим за відсоток тих, кому легко знайти таких працівників (6,7%). Загальноукраїнський показник при цьому збільшився менш суттєво, із 0,21 до 0,23. Індекс пошуку некваліфікованих працівників для Київської області збільшився з 0,04 до 0,13. Що означає

збільшення частки тих, кому важче шукати кваліфікованих працівників (з 8% до 13,3%) та зменшення тих, кому їх шукати легше (з 12% до нуля). Загальноукраїнський показник також збільшився до 0,17 (два місяці поспіль значення становило 0,11).

Рис. 9. Індекс змін працівників (кваліфіковані/некваліфіковані працівники)

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

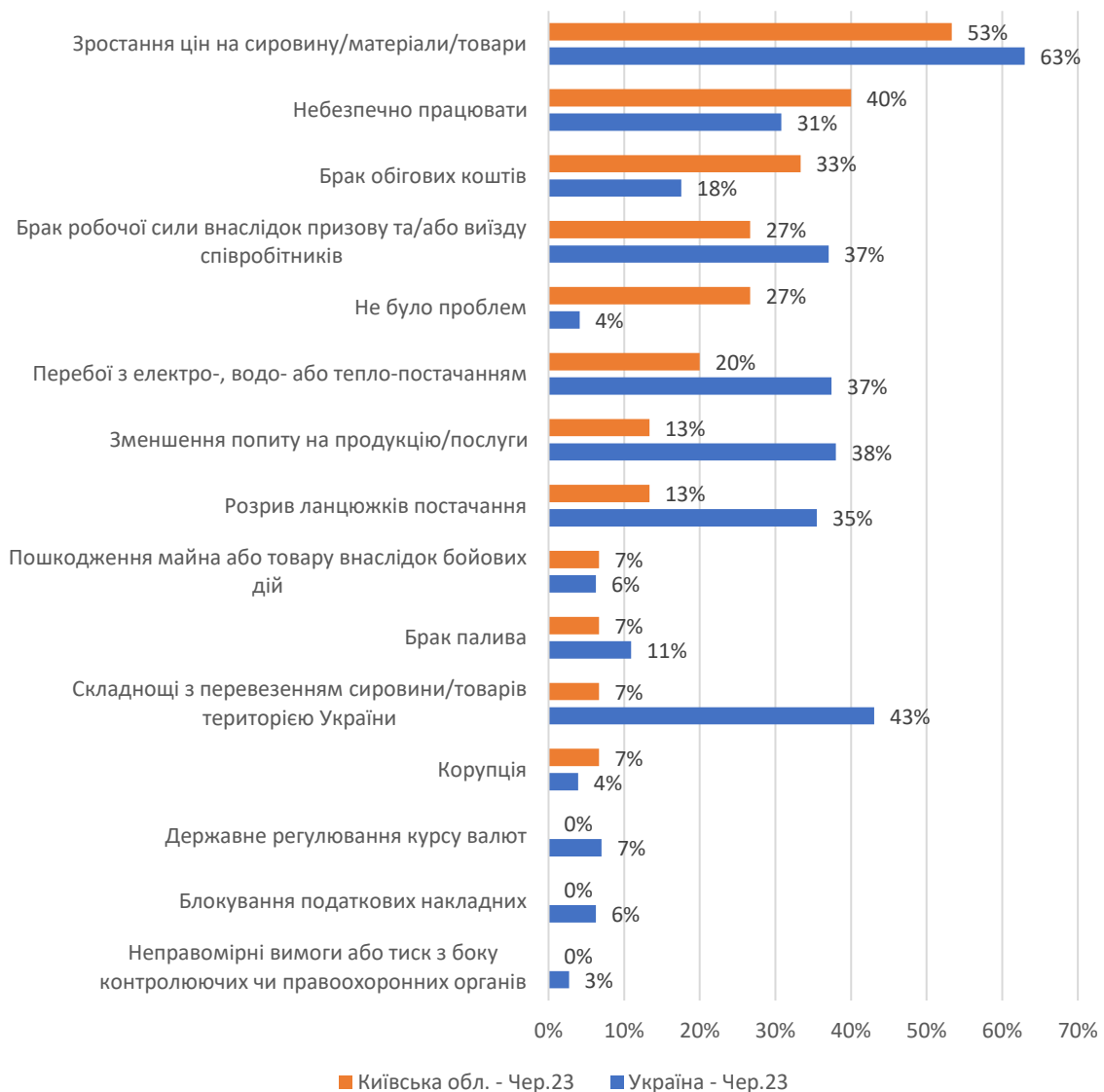
Бізнес Київської області під час війни

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ
ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Як і для підприємств в усіх областях, де пройшло опитування загалом, у червні 2023 року для підприємств Київської області основною проблемою було **зростання цін на сировину і матеріали**. Втім, про цю перешкоду у Київській області повідомила дещо менша частка опитаних, ніж серед опитаних у всіх областях загалом: 53% порівняно з 63%.

У червні 2023 року Київ та Київська область далі були цілями російських ракетних ударів. У зв'язку з цим, опитані підприємства Київщини часто говорили про те, що **працювати небезпечно**. Частка таких відповідей склала 40%, що більше, ніж загалом серед всіх учасників опитування (31%).

Рис. 10. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу, червень 2023 (% опитаних)¹

¹ Сума відповідей може перевищувати 100 відсотків, оскільки респонденти мали можливість вибрати декілька варіантів.

На третє місце серед перешкод для бізнесу у Київській області у червні вийшла проблема **браку обігових коштів**. На Київщині про цю проблему повідомили 33% опитаних, що приблизно удвічі більше, ніж в загальному серед підприємств всіх областей, де на цю проблему скаржаться 18% респондентів.

Четвертою за важливістю проблемою для бізнесу Київської області став **брак робочої сили внаслідок призову та/або виїзду співробітників**. Разом з цим, ця перешкода була актуальною для 27% опитаних підприємств Київщини, що менше, ніж загалом серед усіх областей, охоплених цим опитуванням: 37%.

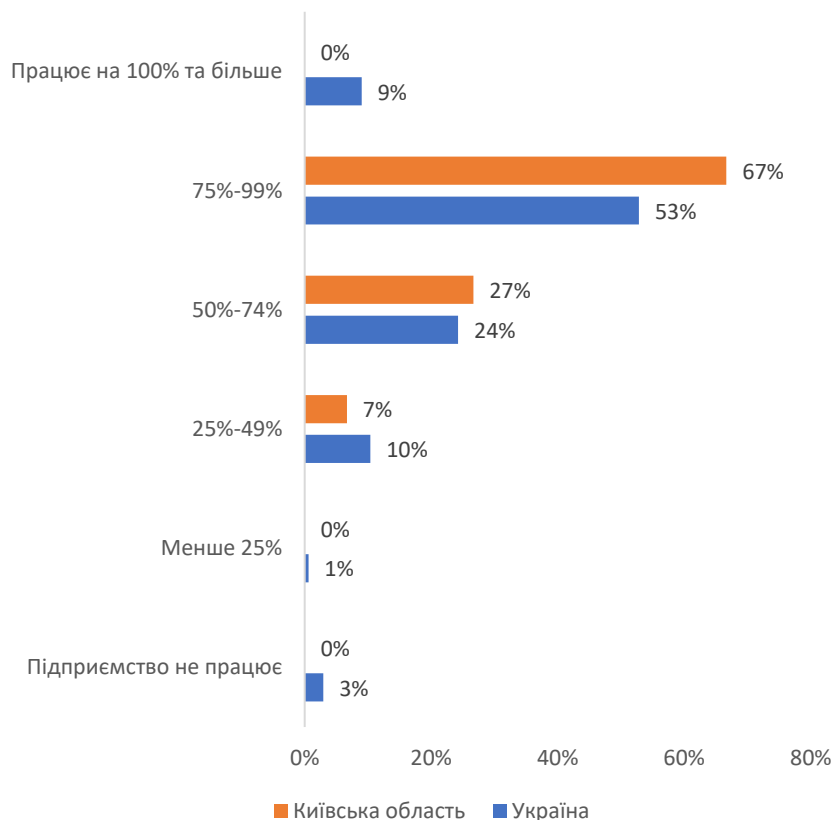
Приблизно одна п'ята підприємств Київської області (20%) у червні зіштовхнулися з **перебоями з електро-, водо- або тепlopостачанням**. Ця проблема зайняла п'яте місце серед перешкод для бізнесу області, пов'язаних з повномасштабним російським вторгненням. Проте у Київській області про цю проблему говорили помітно рідше, ніж в загальному серед усіх учасників цієї хвилі опитування (37%).

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА

У червні ситуація в Київській області продовжувала залишатися більш позитивною ніж у цілому на рівні країни: 67% підприємств регіону працювали на майже повну, повну або навіть вищу потужність порівняно з довоєнним періодом (на рівні країни 62%). У червні в області не було підприємств, які б працювали на 100% та більше (9% на рівні країни), однак при цьому 67% підприємств працювали майже на повну потужність (75% - 99%) (53% на рівні країни).

У Київській області серед опитаних знову не було зафіксовано жодного респондента, який би повідомив про зупинку роботи підприємства (3% по Україні). При цьому, також 0% підприємств Київщини працювали на рівні меншому ніж 25% від довоєнних виробничих потужностей (1% на рівні країни). Водночас, 7% підприємств регіону працюють на 25% - 49% порівняно з довоєнним рівнем виробництва (10% показник усієї країни). Таким чином, у сумі менше 10% підприємств Київщини працювали на рівні завантаження потужності нижчому ніж 50% порівняно з довоєнним періодом.

Рис. 11. Вплив війни на роботу підприємств, червень 2023 року (% опитаних)

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У Київській області серед опитаних у червні 100% підприємств (ті, що змогли дати відповідь) були або є експортерами (62% на рівні України)².

Рис. 12. Вплив на експортну діяльність, червень 2023 року (% опитаних експортерів)

Станом на червень більшість опитаних експортерів Київщини вказали, що продовжували зовнішньоекономічну діяльність за останній рік. Серед експортерів 92% опитаних вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців (84% на рівні країни). Водночас, 8% експортували до початку війни, але не змогли відновити експорту впродовж останніх 12-ти місяців (15% на рівні країни). Водночас, у регіоні серед опитаних також відсутні експортери, які вперше розпочали експортувати саме під час війни (упродовж останніх 12-ти місяців).

У червні темпи відновлення експорту в регіоні приблизно на рівні загальноукраїнських. У червні індекс змін експорту становив +0,08 у Київській області, тоді як на рівні країни він становив +0,06. При цьому показник був негативним у попередньому місяці (-0,11). У червні лише 16,7% експортерів регіону нарощували обсяги експорту, а 75,0% не змінювали. При цьому лише 8,3% експортерів скорочували обсяги експорту. Залишаються позитивними очікування щодо зростання експорту в короткостроковому періоді. У червні індекс очікуваних змін експорту в регіоні становив 0,67, що дещо вище за попередній місяць (0,60). На рівні країни рівень очікувань щодо обсягів експорту менш оптимістичний (0,33).

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

У червні 2023 року серед підприємств Київської області було помітно більше позитивних оцінок державної політики з підтримки бізнесу, ніж серед підприємства в цілому у всіх областях, охоплених цим опитуванням. Зокрема, 33% представників бізнесу області оцінили державну політику для підтримки бізнесу позитивно, в той час як серед усіх опитаних загалом ця частка склала 16%.

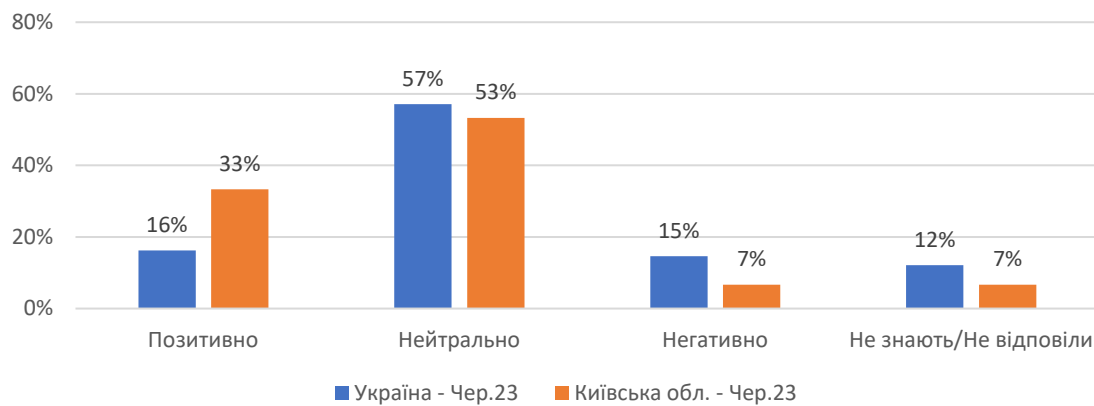
Нейтральні оцінки цієї політики у Київській області ставили дещо рідше, ніж у загальній вибірці: їхня частка склала 53% (загалом у всіх областях – 57%). Також керівники підприємств Київській області рідше оцінювали

² Слід зауважити, що такий високий рівень залучення бізнесу до експортної діяльності також відображає особливості вибірки для опитування, яка, у першу чергу, відображає підприємства-представники виробничої промисловості.

державну підтримку бізнесу негативно (7% респондентів порівняно з 15% серед всіх учасників опитування загалом).

Крім цього, 7% представників бізнесу Київщини не відповіли на це запитання. Серед опитаних в усіх областях загалом ця частка вища: 12%.

Рис. 13. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, червень 2023 (% опитаних)

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати чотирнадцятого Нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Щомісячне опитування підприємств проводиться за допомогою поєднання декількох методів збору даних: самостійне заповнення онлайн-форми та особисте опитування представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми.

Насамперед, ІЕД розіслав українським підприємствам анкету цього опитування у вигляді онлайн-форми. Частина респондентів заповнили її самі. Також ІЕД через партнерів у регіонах організував опитування, у яких ці ж питання були поставлені представникам бізнесу інтерв'юерами, а відповіді респондентів були внесені до онлайн-форми. Завдяки цьому всі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам – були зібрані в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проєкту «Ділова думка». Це, зокрема, показники які в числовому вимірі показують зміни місяць до місяця таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні 3 та 6 місяців.

Такі індекси обчислюються за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, коли підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат балансом між позитивними та негативним відповідями. Наприклад, якщо зі 100 респондентів 20 вказали на зростання виробництва, 50 респондентів – на його скорочення, і 30 зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, де виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працюючих.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 16 до 30 червня 2023 року.

ВИБІРКА

У червні 2023 року у Київській області було опитано 15 підприємств.

Серед них представлені підприємства від малого до великого розмірів (найчастіше – великі). Усі опитані підприємства – промислові. Серед них найбільшу частку складають підприємства харчової промисловості.

Додаток 1. Результати опитування в цифрах

Вибірка

Розподіл опитаних підприємств Київської області за розміром, %

Розмір	Частка
Мікропідприємства	0%
Малі	7%
Середні	40%
Великі	53%

Розподіл опитаних підприємств Київської області за галуззю, %

Розмір	Частка
Хімічна промисловість	7%
Машинобудування	7%
Харчова промисловість	33%
Виробництво тканин, одягу чи взуття	7%
Поліграфічна промисловість	7%
Інші виробництва	40%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, індекси змін (червень 2023)

	Вся Україна	Київська область
Виробництво	0,20	0,47
Очікувані зміни виробництва	0,44	0,67
Продажі	0,18	0,47
Очікувані зміни продажів	0,43	0,67
Експорт	0,06	0,08
Очікувані зміни експорту	0,33	0,67
Дебіторська заборгованість	-0,27	0,21
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,35	-0,21
Кредиторська заборгованість	-0,30	-0,14
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,37	-0,29
Податкова заборгованість	-0,32	-0,37
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,34	-0,50
Запаси сировини	0,06	-0,33
Очікувані зміни запасів сировини	0,32	0,20
Запаси готової продукції	-0,34	-0,27
Очікувані зміни запасів готової продукції	-0,28	-0,09
Нові замовлення	0,14	0,20
Очікувані зміни нових замовлень	0,42	0,47
Кількість працівників	-0,07	0,00

Очікувані зміни кількості працівників	0,00	0,13
Кількість працівників у вимушених відпустках	-0,26	0,00
Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	-0,28	0,00
Кваліфіковані працівники	0,23	0,20
Некваліфіковані працівники	0,17	0,13
Оцінка фінансово-економічної ситуації	0,00	0,00
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,46	0,73
Оцінка ділового середовища	-0,03	-0,07
Очікувані зміни ділового середовища	0,41	0,33
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,19	0,00
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці, порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,45	0,40